

Ministerie van Defensie

Hoofddirectie Algemene
Beleidszaken

Bezoekadres:
Plein 4
Postadres:
MPC 58B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
Nederland
www.defensie.nl

Aan de Voorzitter van
de Adviesraad Internationale Vraagstukken
Mr. F. Korthals Altes

Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Datum
Ons kenmerk HDAB2007009751
Onderwerp Inhuur Civiele Dienstverleners in operatiegebieden

Geachte heer Korthals Altes,

Inleiding

In toenemende mate maken de strijdkrachten gebruik van civiele dienstverleners in operatiegebieden. De Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk zijn bekende voorbeelden, maar ook Nederland hanteert deze werkwijze, zij het op kleinere schaal. Gedacht kan worden aan de inhuur van schepen en vliegtuigen, maar ook het contracteren van (lokale) bedrijven voor diverse werkzaamheden (ook die waarbij het gebruik van geweld niet uitgesloten is). Civiele dienstverleners nemen de uiteindelijke behoefte aan militaire logistieke kerncapaciteiten niet weg, omdat zij onder bepaalde (gevechts)omstandigheden niet kunnen worden ingezet. Civiele dienstverleners vullen de militair-logistieke capaciteiten wel aan, waardoor de flexibiliteit en het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht worden vergroot. Het belang van civiele dienstverleners neemt toe naarmate tegelijkertijd aan meer (langlopende en complexe) operaties wordt deelgenomen.

De regering beseft terdege dat aan de inzet van civiele dienstverleners risico's en verplichtingen verbonden zijn. De voorwaarden waaronder de inzet van civiele dienstverleners in operatiegebieden kan plaatsvinden moeten duidelijk vastgelegd worden. Belangrijke aspecten hierbij zijn onder andere de juridische context waarin civiele dienstverleners opereren en de veiligheidssituatie in het inzetgebied. Uiteraard is het van belang of er sprake is van een gewapend conflict. Tegen deze achtergrond vraagt de regering de Adviesraad Internationale Vraagstukken advies over de voorwaarden die verbonden zijn aan en gevolgen van de inhuur van civiele dienstverleners. Het verzoek is uw advies vooral te richten op de ethische en politieke aspecten, mede tegen de achtergrond van de volkenrechtelijke context waarin operaties zich afspelen.

Vragen

1. Welke diensten kunnen in beginsel wel of juist niet worden gecontracteerd en welke randvoorwaarden moet de Nederlandse regering hierbij in acht nemen?

Bedrijven bieden alle denkbare diensten aan. Het oorlogsrecht staat de inzet van huurlingen echter zeer duidelijk niet toe. Wel is beschreven welke dienstverleners als "volgers van de krijgsmacht"

Bij beantwoording datum, ons kenmerk en onderwerp vermelden.

Datum

Ons kenmerk HDAB2007009751

rechtsbescherming genieten. Er is echter een grijsgebied waarin varianten denkbaar zijn, zoals monteurs en beveiligingsbedrijven die kunnen optreden in het achtergebied of dicht bij de frontlijn.

2. In hoeverre kan en moet de Nederlandse regering de juridische en politieke verantwoordelijkheid aanvaarden voor het handelen van civiele dienstverleners en de gevolgen hiervan en zou Nederland specifieke wetgeving op dit gebied moeten ontwikkelen?

Civiele dienstverleners worden, anders dan militaire eenheden, ingezet op basis van een contract. Op grond van (ook namens of door Nederland) gesloten overeenkomsten geniet dit personeel veelal immuniteit voor de bestaande lokale wetgeving. Met het beschikbare juridische instrumentarium is het voor Nederland niet altijd mogelijk civiel personeel te vervolgen. De Verenigde Staten heeft voor dit doel speciale wetten ontwikkeld ("Military Extraterritorial Jurisdiction Act").

3. Is het aanvaardbaar civiel personeel voor inzet in oorlogsgebieden wereldwijd te werven en welke opstelling zou de regering moeten kiezen?

Dienstverleners in operatiegebieden werven over de hele wereld personeel. Dit personeel is vaak afkomstig uit ontwikkelingslanden, waar veelal sprake is van slechte leefomstandigheden. Daardoor zou dit personeel eerder bereid kunnen zijn tegen een relatief laag salaris, grote risico's te aanvaarden.

4. Welke zorgplicht voor de veiligheid van civiel personeel mag en moet van de Nederlandse regering en haar krijgsmacht worden verwacht?

Civiel personeel is kwetsbaar en de veiligheidsomstandigheden in operatiegebieden kunnen sterk wisselend zijn. Het is in het belang van de krijgsmacht dat civiel personeel werkzaamheden veilig kan uitvoeren. De krijgsmacht is een van de actoren die actief en passief kan bijdragen aan een grotere veiligheid. Dit kan echter ten koste gaan van schaarse operationele capaciteiten.

5. Wat zijn de mogelijke effecten van het gijzelen, en eventueel mishandelen en/of doden, van civiel personeel?

Met name in Irak is geprobeerd deelnemende landen onder druk te zetten door het publiekelijk gijzelen en doden van personeel van civiele dienstverleners. Het is niet denkbeeldig dat dit ook tijdens andere conflicten zal plaatsvinden.

Ik verzoek de AIV om in de loop van 2007 zijn advies te presenteren.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

E. van Middelkoop